

Αναζητώντας την αλήθεια (φυλλάδιο 2ο)

Ανάμεσα στις λέξεις και τα πράγματα υπάρχει μία , μία καθολική που καλύπτει όλα τα παρόμοια επιμέρους πράγματα.

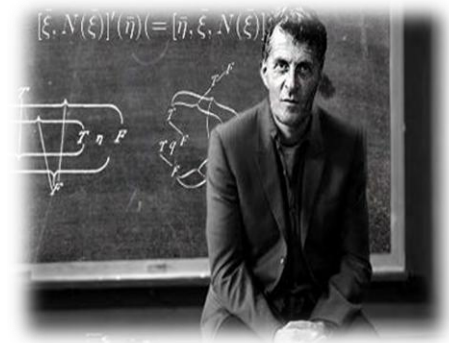
ΕΡΩΤΗΜΑ 1ο: Ποια είναι η σχέση της λέξης με

ΕΡΩΤΗΜΑ 2ο: Ποια είναι η σχέση της έννοιας με

ΕΡΩΤΗΜΑ 3ο : Πού βρίσκεται το πραγματικό νόημα;

Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΤΓΚΕΝΣΤΑΪΝ

- Οι φιλόσοφοι να σταματήσουν να διατυπώνουν **θεωρίες** για το περιεχόμενο των λέξεων
- Να επικεντρωθούν **μόνο στη χρήση** (είναι σαν πιονία σε μια παρτίδα σκάκι)
- Είναι ένα **εργαλείο** η γλώσσα και υπάρχουν θέματα τα οποία δε μπορούν να προσεγγιστούν με αυτή.
- Είναι ταυτόχρονα **κοινωνικό φαινόμενο**, υπάρχει κοινή για όλους.
- Έχει **πολλές λειτουργίες**, μεταδίδει έμμεσα πολλές πληροφορίες πέρα από τη βασική σημασία.
- **«Τα όρια του κόσμου μου είναι τα όρια της γλώσσας μου»**

ερωτήσεις 2, 3/ σελ. 41

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Πώς μπορεί να γίνεται λοιπόν μετάφραση των λέξεων από τη μία γλώσσα στην άλλη, εφόσον δεν υπάρχουν καθολικές έννοιες, υπάρχει μόνο η χρήση. Πώς είναι δυνατόν η χρήση μιας λέξης από τους ομιλητές της ίδιας γλώσσας να της δίνει καθολική διάσταση; Υπάρχουν τελικά λάθος χρήσης της γλώσσας;

ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

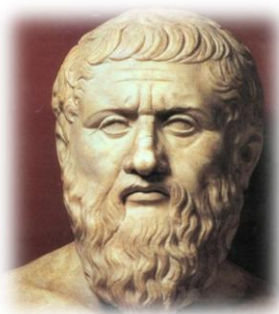
ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

(ρασιοναλισμός)

- Η γνώση μας για τον κόσμο προέρχεται κυρίως από τον **ορθό λόγο**, από το νου μας.
- Υπάρχει η δυνατότητα **a priori**

γνώσης

- Η γνώση είναι δυνατή **πριν ή ανεξάρτητα** από οποιαδήποτε εμπειρία.
- ❖ **Σύμφωνα με τα παραπάνω, ποιον θεωρείς ως τον πρώτο ορθολογιστή;**

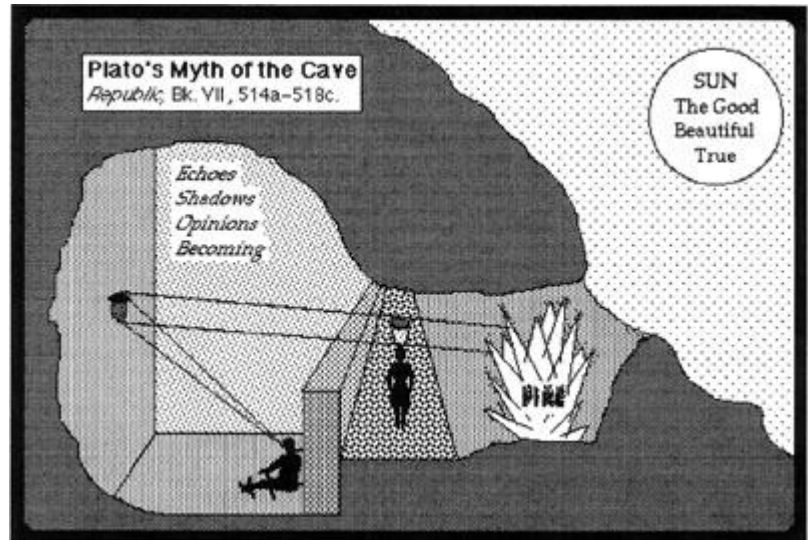
Ο Λούντβιχ

Βιτγκενστάιν (ήταν [Αυστριακός φιλόσοφος](#) **ς**, με σημαντική συνεισφορά στον τομέα της αναλυτικής φιλοσοφίας και της [λογικής](#). Θεωρείται ένας από τους πλέον επιδραστικούς φιλοσόφους, του οποίου το έργο διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο στην εξέλιξη της φιλοσοφικής σκέψης του [20ού αιώνα](#). Κατά τη διάρκεια της ζωής του δημοσίευσε μόλις μία φιλοσοφική διατριβή, το [Tractatus Logico-Philosophicus](#), ένα άρθρο, μια κριτική βιβλίου και ένα παιδικό λεξικό, αν και πολλές δευτερογενείς δημοσιεύσεις και αναλύσεις γύρω από το έργο του καταγράφονται μέχρι σήμερα. Τα ογκώδη χειρόγραφα του επιμελήθηκαν και δημοσιεύθηκαν μετά τον θάνατό του. Οι *Φιλοσοφικές Έρευνες* εμφανίστηκαν σε μορφή βιβλίου το 1953 και ως το τέλος του αιώνα θεωρούνταν σημαντικό σύγχρονο κλασικό έργο. Ο φιλόσοφος [Μπέρτραντ Ράσελ](#) περιέγραψε τον Βιτγκενστάιν ως «το τελειότερο παράδειγμα παραδοσιακά εννοούμενης ιδιοφυΐας που έχω γνωρίσει: φλογερός, βαθυστόχαστος, δριμύς και αυταρχικός».

Οι απόψεις του Πλάτωνα σχετικά με τη γνώση:

- Η ανθρώπινη γνώση **βασίζεται καταρχάς στην ανάμνηση των ιδεών** που έχει αντικρίσει η **αθάνατη ψυχή** προτού ενσαρκωθεί στο σώμα
- Με την κατάλληλη **νοητική άσκηση** και με τα **μαθηματικά** η ψυχή μπορεί να γνωρίσει τη βαθύτερη ουσία των ιδεών.
- Ο υλικός πραγματικός κόσμος αποτελεί μία **ατελή αντανάκλαση** των ιδεών (βλ. Αλληγορία του Σπηλαίου)

Matrix: Η ταινία που άλλαξε για πάντα το σινεμά βασισμένη στο Πλάτωνα

Ο πυρήνας του μύθου του σπηλαίου ξαναπροτάθηκε, σε σύγχρονη εκδοχή, στην ταινία το **Matrix** (1999) των αδερφών Andy και Larry Wachowsky (Γουατσόφσκυ).

Η ταινία, ως γνωστόν, περιγράφει ένα μέλλον στο οποίο ο κόσμος όπως τον ξέρουμε εμείς είναι ουσιαστικά το **Matrix**, μια εικονική πραγματικότητα που δημιουργήθηκε και συντηρείται από νοήμονες μηχανές προκειμένου να κατευνάσει, υποτάξει και εκμεταλλευτεί τον ανίδεο ανθρώπινο πληθυσμό ως πηγή ενέργειας (παραγωγής και κατανάλωσης, θα λέγαμε).

Όπως στο μύθο του σπηλαίου, ο κόσμος του Μάτριξ (σπηλιά -ΜΗΤΡΑ - matrix) , είναι ένας κόσμος παραισθήσεων. Οι άνθρωποι ζουν και κινούνται σε αυτόν, χωρίς να υποψιάζονται την πραγματική «ψεύτικη» κατάστασή του. Η ταινία αναφέρεται δήθεν στο μέλλον, για ευνόητους λόγους, ενώ περιγράφει γλαφυρά τη σύγχρονη κατάσταση της ανθρωπότητας.

Στην πρώτη ταινία της σειράς, ο ήρωας ο Neo, διαλέγει το κόκκινο χάπι που του επιτρέπει να προχωρήσει στην αφύπνιση. Ο Σκοτεινός, όπως τον αποκαλούσαν, Ηράκλειτος δηλώνει χαρακτηριστικά :

« ΕΝΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΞΥΠΝΗΤΟΥΣ.

ΟΙ ΚΟΙΜΙΣΜΕΝΟΙ ΖΟΥΝ Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΣΤΟ ΔΙΚΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟ».

Όμως δεν θέλουν όλοι οι άνθρωποι να ξεφύγουν από το Μάτριξ!.. Δεν είναι όλοι έτοιμοι να αντικρούσουν την φοβερή πραγματικότητα. Θέλουν σαν το Σάιφερ να ζουν στον ψεύτικο κόσμο. Όταν τους δίνουν «το κόκκινο και το μπλε χάπι», δεν επιλέγουν οι περισσότεροι το κόκκινο που θα τους οδηγήσει στο «ξύπνημα». Προτιμούν να μένουν στο όνειρο, παρά να αντιληφθούν το μέγεθος του εφιάλη στον οποίο είναι έτσι κι αλλιώς μπλεγμένοι.

Αναζητώντας την αλήθεια (φυλλάδιο 3ο)

ΕΜΠΕΙΡΙΣΜΟΣ

- Η γνώση μας για τον κόσμο προέρχεται κυρίως ή και αποκλειστικά από τις αισθήσεις μας.
- Αφετηρία της γνώσης: Οι, καταγράφουν τα στοιχειώδη του κόσμου που μας περιβάλλει.
- Η καταγραφή αυτή δημιουργεί «στοιχειώδεις πεποιθήσεις», δηλαδή ιδέες.
- Η γνώση προκύπτει, δηλαδή από τις ειδικές παρατηρήσεις στα γενικά συμπεράσματα.
- Πρώτοι εμπειριστές: Επίκουρος, Αριστοτέλης.

Ο Επίκουρος και η φιλοσοφία του

☞ Ο Επίκουρος ήταν ένας Αθηναίος φιλόσοφος, που έζησε στην αρχή της Ελληνιστικής εποχής (341-270 πΧ) και ίδρυσε την φιλοσοφική σχολή των Επικουρείων, τον «Κήπο». Η διδασκαλία του Επίκουρου αποτελεί πηγή διαχρονικής έμπνευσης, επειδή ο φιλόσοφος κατανόησε την φύση του ανθρώπου και του σύμπαντος και έδειξε τον δρόμο προς την ευδαιμονική ζωή.

☞ Υπήρξε ο πρώτος ανθρωπιστής φιλόσοφος επειδή ενδιαφέρθηκε για την ευτυχία όλων των ανθρώπων και σε μια εποχή που η Πλατωνική Ακαδημία και το Αριστοτελικό Λύκειο δίδασκαν μόνο πλούσιους άνδρες, στον Κήπο του δίδαξε ισότιμα πλούσιους και φτωχούς, άνδρες και γυναίκες, εταίρες και δούλους. Υπήρξε κατά τον διάσημο ψυχίατρο Ίρβιν Γιάλομ ο πρώτος υπαρξιακός ψυχοθεραπευτής επειδή ενδιαφέρθηκε να καταπραΰνει την ψυχική

ταραχή, που οφείλεται στον υποσυνείδητο φόβο του θανάτου.

☞ Υπήρξε ο πρώτος διαφωτιστής επειδή αντιλήφθηκε πως μόνο με την παρατήρηση της φύσης και την επιστημονική γνώση θα μπορέσουν οι άνθρωποι να γλυτώσουν από την δεισιδαιμονία και τους παράλογους μεταφυσικούς φόβους. Υπήρξε ο πρώτος φιλόσοφος που δίδαξε ότι η αληθινή ευλάβεια προς το θείο είναι ο σεβασμός και ο θαυμασμός για την υπέροχη και ευδαίμονα φύση των θεών και είναι ανοησία και ασέβεια να τους φοβόμαστε ή να θέλουμε να τους χρησιμοποιούμε σαν υπηρέτες που ικανοποιούν τις επιθυμίες μας.

☞ Για τον Επίκουρο δεν υπάρχει ευχάριστη ζωή αν δεν συνοδεύεται από φρόνηση, καλοσύνη και δικαιοσύνη και δεν υπάρχει φρόνηση, καλοσύνη και δικαιοσύνη αν δεν υπάρχει ευχαρίστηση. Η δικαιοσύνη δεν είναι αυθύπαρκτη στην φύση αλλά απορρέει από την συμφωνία των ανθρώπων να μην βλάπτουν και να μην βλάπτονται, δηλαδή από το κοινωνικό συμβόλαιο. Ο Επίκουρος θεωρεί υποκρισία κάθε έννοια καθήκοντος ή σκοπού που δεν έχει επίκεντρο τον άνθρωπο. Η φρόνηση, ο ενάρετος και ηδονικός βίος με σχετική αυτάρκεια μπορούν να εξασφαλίσουν την ελευθερία του ανθρώπου.